

חַקֵּל, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, הַאִי הוּא דִּידִי, וְזַבְיַנְתִּיהּ,
 כְּדִי לְמַזְמֵי בְּאוֹרֵייתָא. כִּכָּה ר' חֲזִיָּא בַּר אַבָּא,
 אָמַר לִיהּ וְלָמָּה אַתָּ בְּכִי. אָמַר לִיהּ, דְּלֹא שִׁבְקַת
 לְסִיבוֹתֶיהּ כְּלוּם.

אָמַר לִיהּ, חֲזִיָּא בְּנֵי, קֵלָה הוּא בְּעֵינֶיהָ מַה
 דְּעַבְדִּית, דְּשִׁבְקִית דְּבַר שְׁנַבְרָא בְּשִׁשָּׁה
 יָמִים, בְּעֵבוֹר דְּבַר שְׁנַבְרָא בְּאַרְבָּעִים יוֹם,
 שְׁנֹאֲמַר (שמות לד כה) וַיְהִי שֵׁם עִם ה' אַרְבָּעִים יוֹם
 וְאַרְבָּעִים לַיְלָה וְקִנִּיתִי דְּבָרִים גְּדוּלִים וְטוֹבִים
 שְׂאִינָם בְּעוֹלָם, וְהֵם עֲצָה וְתוֹשִׁיָה וְחֻכְמָה
 וְגִבּוֹרָה, שְׁנֹאֲמַר (משלי ח יד) לִי עֲצָה וְתוֹשִׁיָה אֲנִי
 בִּינָה לִי גִבּוֹרָה.

ר' יוֹחָנָן כַּד הוּה לְעֵי בְּאוֹרֵייתָא, הוּוּ אֲנַפּוּי
 זְהִירִין כְּזוֹהֲרָא דְשִׁמְשָׁא, יוֹמָא חַד פִּגְעַ
 בֵּיה ר' יוֹסִי, אָמַר לִיהּ חֲמָא אֲנַפְךָ זְהִירִין
 כְּזוֹהֲרָא דְשִׁמְשָׁא, אָמַר לִיהּ לָאו הוּא אֶלָּא
 שְׁמַעְתָּא דְנִהְרָא לִי. קָרָא עֲלֵיהּ (שופטים ה לא)
 וְאוֹהֲבֵיו כְּצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ בְּגִבּוֹרָתוֹ.

ר' יֶצְחָק אָמַר, הַתּוֹרָה נִקְרָאת תּוֹשִׁיָה בִּתְחִלָּה.
 וְאַחַר כֵּן גִּבּוֹרָה, שְׁנֹאֲמַר (משלי ח יד) לִי עֲצָה
 וְתוֹשִׁיָה וְגו', תַּדַּע לָךְ כִּי בִּתְחִלָּה נִקְרָאת
 תּוֹשִׁיָה, שְׁמַתְשֵׁת כַּחוּ שֶׁל אָדָם, מִפְּנֵי שִׁישׁ
 לוֹ לְהִלָּחֵם עִם יֶצֶר הָרַע, וְלִכְתּוֹת כָּל גּוֹפּוֹ בְּבֵית
 הַמְּדֻרָשׁ, עַד שִׁירְגִיל אוֹתוֹ בַּתּוֹרָה. פִּיּוֹן שֶׁהוּא
 רְגִיל לְעֶסוֹק בַּתּוֹרָה, אֲזִי שׁ לוֹ שְׁמִחָה וְגִבּוֹרָה,
 שְׁנֹאֲמַר אֲנִי בִּינָה לִי גִבּוֹרָה, רְצוֹנִי לוֹמַר
 כְּשֶׁאָדָם רְגִיל בַּתּוֹרָה וּבַחֲכָמָה, אֲזִי שׁ לוֹ
 תַּפְאָרַת, וְאִיזוֹ הִיא גִבּוֹרָה, לְהִלָּחֵם מִלְחָמוֹת
 ה', שְׁנֹאֲמַר (במדבר כא יד) עַל כֵּן יֹאמַר בְּסִפְר
 מִלְחָמַת ה', שֶׁם תִּהְיֶה הַמִּלְחָמָה וְהַגִּבּוֹרָה.

וּבַתּוֹרָה כְּרָא הַקְּדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם,
 שְׁנֹאֲמַר (משלי ח ל) וְאֶהְיֶה אֶצְלוֹ אֲמוֹן,
 אֶל תִּקְרִי אֲמוֹן, אֶלָּא אוֹמֵן. וְזֵהוּ בְּרֵאשִׁית כְּרָא

וּמְכַרְתִּי אוֹתוֹ כְּדִי לְזַכּוֹת בַּתּוֹרָה.
 כִּכָּה רַבִּי חֲזִיָּא בַּר אַבָּא. אָמַר לוֹ:
 וְלָמָּה אַתָּה בּוֹכָה? אָמַר לוֹ: שְׁלֹא
 הַשְּׂאֵרֶת לְזַקְנֵיךָ כְּלוּם.

אָמַר לוֹ: חֲזִיָּא בְּנֵי, קֵלָה הוּא
 בְּעֵינֶיהָ מַה שְּׁעֲשִׂיתִי, שֶׁהַשְּׂאֵרֶתִי
 דְּבַר שְׁנַבְרָא בְּשִׁשָּׁה יָמִים בְּעֵבוֹר
 דְּבַר שְׁנַבְרָא בְּאַרְבָּעִים, שְׁנֹאֲמַר
 (שמות לד) וַיְהִי שֵׁם עִם ה' אַרְבָּעִים
 יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה, וְקִנִּיתִי
 דְּבָרִים גְּדוּלִים וְטוֹבִים שְׂאִינָם
 בְּעוֹלָם, וְהֵם עֲצָה וְתוֹשִׁיָה
 וְחֻכְמָה וְגִבּוֹרָה, שְׁנֹאֲמַר (משלי ח
 יד) לִי עֲצָה וְתוֹשִׁיָה אֲנִי בִּינָה לִי
 גִבּוֹרָה.

כְּשֶׁהָיָה רַבִּי יוֹחָנָן עוֹסֵק בַּתּוֹרָה,
 הָיוּ פְּנֵיו מְאִירִים כְּזוֹהֵר הַשֶּׁמֶשׁ.
 יוֹם אֶחָד פָּגַע בּוֹ רַבִּי יוֹסִי. אָמַר
 לוֹ: רְאֵה פְּנֵיךָ זוֹהָרִים כְּזוֹהֵר
 הַשֶּׁמֶשׁ. אָמַר לוֹ: אֵינִי אֶלָּא
 שֶׁהַשְּׁעוֹר מְאִיר לִי. קָרָא עָלָיו
 (שופטים ה, לא) וְאוֹהֲבֵיו כְּצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ
 בְּגִבּוֹרָתוֹ.

רַבִּי יֶצְחָק אָמַר, הַתּוֹרָה נִקְרָאת
 תּוֹשִׁיָה בִּתְחִלָּה, וְאַחַר כֵּן גִּבּוֹרָה,
 שְׁנֹאֲמַר לִי עֲצָה וְתוֹשִׁיָה וְגו'.
 תַּדַּע לָךְ, כִּי בִּתְחִלָּה נִקְרָאת
 תּוֹשִׁיָה, שְׁמַתְשֵׁת כַּחוּ שֶׁל אָדָם,
 מִפְּנֵי שִׁישׁ לוֹ לְהִלָּחֵם עִם יֶצֶר
 הָרַע, וְלִכְתּוֹת כָּל גּוֹפּוֹ בְּבֵית
 הַמְּדֻרָשׁ, עַד שִׁירְגִיל אוֹתוֹ
 בַּתּוֹרָה. פִּיּוֹן שֶׁהוּא רְגִיל לְעֶסֶק
 בַּתּוֹרָה, אֲזִי שׁ לוֹ שְׁמִחָה וְגִבּוֹרָה,
 שְׁנֹאֲמַר אֲנִי בִּינָה לִי גִבּוֹרָה. רֹצֵחַ
 לוֹמַר, כְּשֶׁאָדָם רְגִיל בַּתּוֹרָה
 וּבַחֲכָמָה, אֲזִי שׁ לוֹ תַּפְאָרַת. וְאִיזוֹ
 הִיא גִבּוֹרָה? לְהִלָּחֵם מִלְחָמוֹת
 ה', שְׁנֹאֲמַר (במדבר כא, יד) עַל כֵּן
 יֹאמַר בְּסִפְר מִלְחָמַת ה', שֶׁם תִּהְיֶה
 הַמִּלְחָמָה וְהַגִּבּוֹרָה.

וּבַתּוֹרָה כְּרָא הַקְּדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא
 אֶת הָעוֹלָם, שְׁנֹאֲמַר (משלי ח ל)
 וְאֶהְיֶה אֶצְלוֹ אֲמוֹן, אֶל תִּקְרִי
 אֲמוֹן, אֶלָּא אֲמוֹן. וְזֵהוּ בְּרֵאשִׁית

בְּרָא אֱלֹהִים, עִם רֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, וְזוֹ הִיא הַתּוֹרָה.

ר' יהודה אומר, לא נברא אלא בשביל היראה, שנקראת ראשית, שנאמר (משלי א) יראת ה' ראשית דעת. ומנין לנו שהעולם נברא על פי היראה? שנאמר (קהלת ג יד) והאלהים עשה שיראו מלפניו. עשה את העולם כדי שיראו מלפניו, ועל פי היראה, שהיא ראשית, ברא אלהים את השמים ואת הארץ.

בראשית, רבי אלעזר פתח (תהלים קכ) שיר המעלות אל ה' בצרתה לי קראתי ויענני. שירים תאבים ברא הקדוש ברוך הוא בכריאת שמים וארץ, כדי להללו ולשבחו, שהוא יוצר הכל. השמים אומרים שירה לפניו, שנאמר (תהלים יט) השמים מספרים כבוד אל, והארץ אומרת שירה, שנאמר (שם יז) שירו לה' כל הארץ.

ועוד, שכל העולם ושמיים ותאבים ושמיים לפאר ליוצרים בחזותם ונפלאותיו בשמים ובארץ, וזהו בראשית. עין באותיות ותראה, ש"ר תא"ב. כלומר, תא"ב לאמר ש"ר על נפלאותיו בשמים ובארץ, איזה הוא אותם המעלות שהיה דוד המלך עליו השלום אומר. אלו הם אותם השירים של אותן המעלות, שהם השמים, שנאמר (עמוס ט) הבונה בשמים מעלותו. ודוד תאב להם, וזהו אומרים, וזהו שיר תאב.

ואמר רבי אלעזר, כתוב (איוב לח) ברוך יחד פוכבי בקר ויריעו כל בני אלהים. מי הם בני האלהים? אלו הם המלאכים, שהם אומרים שירה לפני יוצר בראשית בכל הלילה, כנגד שלש משמרות שהיה הלילה, ובכל משמרה ומשמרה.

אלהים, עם ראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ, וזו היא התורה.

ר' יהודה אומר, לא נברא אלא בשביל היראה, שנקראת ראשית, שנאמר (שם א י) יראת ה' ראשית דעת. ומנא לן שהעולם נברא על פי היראה, שנאמר (קהלת ג יד) והאלהים עשה שיראו מלפניו. עשה את העולם, כדי שיראו מלפניו, ועל פי היראה שהיא ראשית, ברא אלהים את השמים ואת הארץ.

בראשית, רבי אלעזר פתח, (תהלים קכ א) שיר המעלות אל ה' בצרתה לי קראתי ויענני. שירים תאבים ברא הקדוש ברוך הוא בכריאת שמים וארץ, כדי להללו ולשבחו, שהוא יוצר הכל. השמים אומרים שירה לפניו, שנאמר (שם ט ב) השמים מספרים כבוד אל, והארץ אומרת שירה, שנאמר (שם צו ב) שירו לה' כל הארץ.

ועוד, שכל העולם ותאבים ושמיים לפאר ליוצרים, בחזותם ונפלאותיו בשמים ובארץ, וזהו בראשית. עיין באותיות ותראה, ש"ר תא"ב. כלומר, תא"ב לאמר ש"ר על נפלאותיו בשמים ובארץ, איזה הוא אותם המעלות שהיה דוד המלך עליו השלום אומר. אלו הם אותם השירים של אותן המעלות, שהם השמים, שנאמר (עמוס ט ו) הבונה בשמים מעלותיו. ודוד תאב להם, והיה אומרים, וזהו שיר תאב.

ואמר רבי אלעזר, פתיב (איוב לח ז) ברוך יחד פוכבי בקר ויריעו כל בני אלהים. מאן אינון בני האלהים. אלו הם המלאכים, שהם אומרים שירה לפני יוצר בראשית בכל הלילה, כנגד שלש משמרות שהיו הלילה, ובכל משמרה ומשמרה, כל פת וכת אומרת שירה.

ובמשמרה האחרונה שהיא בסופה, והיא לעת הבקר, כל הפוכבים והמזלות, והמלאכים הנקראים בני האלהים, הם אומרים שירה, שנאמר, בְּרֵן יַחַד פּוֹכְבֵי בִקְר וּגו'.

וְכַר אֶחָד כְּפִי מַעְלָתוֹ. להורות כי גבוה מעל גבוה שומר, פי מעלות יש להם אלה למעלה מאלה, על כן נאמר שיר המעלות, ממעלות המלאכים שהם אומרים שירה, וזהו בראשית, ש"ר תא"ב, ברא אלהים את השמים ואת הארץ.

רבי חזקיה הוה אזיל באורחא, והוה עמיה ר' יוסי בר חלפתא, קמו למיזל. פתר פלגות ליליא, עד דהוו אזלי, אמר רבי יוסי לרבי חזקיה, מאי עבידנא, דהא תנינן לעולם יצא אדם בכי טוב.

אמר ליה רבי חזקיה, ברייתא היא, תא שמע סדר נעימות קל גלגלי חיותא, דאינון משבחין שירתא קדם אלהנא. עד דארבין אודניה, שמע קל תושבחתא נעימותא, שמע דהוו אמרי (תהלים ט ח) וה' לעולם ישב וגו'.

אמר ליה רבי חזקיה, ברי, שמעת כלום. אמר ליה, קל נעימותא. ומן נעימותא ותושבחתא מהאי פסוקא דשמעית, פֶּעַן יִדְעָנָא פִּירוּשׁוֹ, דכתיב וה' לעולם ישב פונן למשפט פסאו. דבכל שעתא ושעתא דדייני דייני דינא שכינתא דקודשא בריך הוא, דהוא פורסא יקריה מתתקן תמן, משמע שנאמר פונן למשפט פסאו.

אמר ליה ידעת איזו היא משמרה ממלאכי השרת אמרי דא. אמר ליה לאו. אמר ליה, משמרת אותם המלאכים, הנקראים אלהים היא. דתניא, עשרה משמרות של מלאכי השרת איפא ברקיעא, ואינון

כל פת וכת אומרת שירה. ובמשמרה האחרונה שהיא בסופה, והיא לעת הבקר, כל הפוכבים והמזלות, והמלאכים הנקראים בני האלהים, הם אומרים שירה, שנאמר בְּרֵן יַחַד פּוֹכְבֵי בִקְר וּגו'.

וְכַר אֶחָד כְּפִי מַעְלָתוֹ, להורות (קהלת ח) כי גבוה מעל גבוה שומר, פי מעלות יש להם אלה למעלה מאלה, על כן נאמר שיר המעלות, ממעלות המלאכים שהם אומרים שירה, וזהו בראשית, ש"ר תא"ב, ברא אלהים את השמים ואת הארץ. רבי חזקיה הוה הולך בדרך, והוה עמו רבי יוסי בר חלפתא. קמו ללכת אחר חצות הלילה. עד שהיו הולכים, אמר רבי יוסי לרבי חזקיה, מה עשינו? שהרי שנינו, לעולם יצא אדם בכי טוב. אמר לו רבי חזקיה: ברייתא היא, בא ושמע סדר נעימות קול גלגלי החיות שהם משבחים שירה לפני אלהינו. עד שהטה אָנוּ, שמע קול תשבחת נעימות, שמע שהיו אומרים (תהלים ט) וה' לעולם ישב וגו'.

אמר לו רבי חזקיה: בני, שמעת כלום? אמר לו: קול נעימות. ומהנעימות והתשבחת מהפסוק הזה ששמעתי, כעת ידעתי פרושו, שכתוב וה' לעולם ישב פונן למשפט פסאו, שבכל שעה ושעה שדנים דין, שכינת הקדוש ברוך הוא, שהיא פסא כבודו, מתקנת שם, ממשמע שנאמר פונן למשפט פסאו.

אמר לו: ידעת איזו היא משמרה ממלאכי השרת שאומרים את זה? אמר לו: לא. אמר לו: משמרת אותם המלאכים הנקראים אלהים היא, שלמדנו, עשרה משמרות של מלאכי